

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української літератури

***ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ЛІТЕРАТУРНОЇ ТВОРЧОСТІ***

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)

освітньо-професійної програми Середня освіта.

Українська мова та література. Світова література

денної форми навчання

Програма вибіркової навчальної дисципліни «Теорія і практика літературної творчості» підготовки бакалавра денної форми навчання. 8 вересня 2021 р. 10 с.

Розробник: Яструбецька Г. І., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української літератури ВНУ імені Лесі Українки.

Силабус вибіркової дисципліни затверджено на засіданні кафедри української літератури.

Протокол № 2 від 8 вересня 2021 р.

Завідувач кафедри

доц. Яручик В. П.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120/4		Рік навчання 4-ий
		Семестр 8-ий
ІНДЗ: є		Лекції 18 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 74 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові	Яструбецька Галина Іванівна
Науковий ступінь	Доктор філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Професор кафедри української літератури
Контактна інформація	+38(095)32 71 999 galinaji@i.ua
Дні занять	Згідно з розкладом http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi

III. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Теорія і практика літературної творчості» є літературна творчість як теоретична проблема і практична реалізація.

Теорія і практика літературної творчості корелює із психоаналітикою та філософією, культурологією, соціологією.

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і практика літературної творчості» є сформування уявлення про літературну творчість як діяльність, процес, текст.

Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів з працями вітчизняних і зарубіжних дослідників про феномен художньої творчості;

- сформувати парадигму авторських поглядів на природу і джерела творчості (на прикладі есеїстики видатних майстрів слова);
- визначити зв'язок психотипів з характером літературної творчості та стильовою зорієнтованістю;
- сформувати уявлення про масову та високу літературу;
- навчити студентів узгоджувати творчу інтенцію з оптимальною формою її реалізації.

Методи та засоби навчання: пояснювальний (словесний); репродуктивний (практичний); текстуально-аналітичний; креативний.

Методи та засоби діагностики успішності навчання: бліц-опитування на лекціях; усне опитування на практичних заняттях; самостійна робота за темами практичних занять; розгорнуті відповіді на питання модульних контрольних робіт; поетичний турнір; презентація власного поетичного досвіду; участь у обговоренні книг на презентаціях письменницьких доробків.

Результати навчання (компетентності)

Володіння методами аналізу та структурування мовного й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних та методичних принципів.

Здатність вільно орієнтуватися в літературних напрямках і школах; розуміти основні тенденції розвитку літератури, періодизацію літературного процесу; аналізувати явища літератури, їх літературний та нелітературний (історичний, філософський, соціальний, ідеологічний, культурний) контекст, виховний потенціал; зв'язок з іншими видами мистецтва; використовувати ці знання в професійній діяльності.

Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття, емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

Здатність використовувати теоретичні підходи, дослідницькі парадигми та концепції в галузі літератури в типових професійних ситуаціях.

V. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теорія літературної творчості					
Тема 1. Людина і мова. Література як вид діяльності людини (слово як явище в ономатичному і енергоматичному аспекті; слово в міфологічному контексті; слово в образно-змістових інтенціях; історія виникнення літератури як різновиду презентації суспільної свідомості; специфіка літератури як способу пізнання; динаміка розвитку	6	2		4	

літератури як виду діяльності людини).					
Тема 2. Поезія як онтологічна величина. Поет і його функціональна парадигма. Психологія літературної творчості. (походження поезії як складової онтологічного простору; особливості поетичного модусу людської свідомості; місія ритмо-образного структурування світу; система уявлень про поета і його призначення; поет і соціум: діалектика стосунків; феноменологія поетичної творчості).	6	2		4	
Тема 3. Мистецтво поетичне в літературних маніфестах (визначення літературного маніфесту; історія виникнення літературного маніфесту як жанру на українських теренах; український літературний маніфест 20-х років ХХ століття; літературний процес другої половини 20 ст. крізь призму літературного маніфесту).	6	2		4	
Тема 4. Літературна творчість в аспекті «genius loci» (вплив атмосферних явищ на творчих людей; вплив метеорологічних явищ на народження людей мистецького типу; вплив раси і спадковості на появу людини творчого типу; взаємозв'язок ландшафту і характеру мислення творчої людини).	6	2		4	
Тема 5. І. Франко про секрети поетичної творчості (літературно-критична та теоретична спадщина І. Франка; методологічні засади літератури в рецепції І. Франка; психоаналітичні засновки творчості в методологічному дискурсі І. Франка; логіка художнього образу в інтерпретації І. Франка)	8		2	4	2
Тема 6. Автобіографія в плані артикуляції мистецьких принципів і критеріїв (біографія як жанр; автобіографічний дискурс української літератури ХХ століття; «Автобіографія» А. Головка: психологія експресіоніста; «міркування про себе» Ю. Яновського – складова художнього світу письменника; автобіографія Григорія Косинки – декларація творчих постулатів).	8	2	2	4	
Разом за змістовим модулем 1	40	10	4	24	2
Змістовий модуль 2. Природа творчості в авторецепції					
Тема 7. Феномен поетичної творчості в парадигмі мислення Б. І. Антонича (поетична спадщина Б. І. Антонича на зрізі проблеми поета і поезії; роман «На другому березі»: рефлексії на тему природи творчості; літературно-критичні праці Б. І. Антонича в контексті дискусій про мистецтво слова і національну літературу).	6		2	4	

Тема 8. Естетична програма М. Хвильового (Літературна дискусія 1925 – 1928 років крізь призму проблеми критеріїв художності літератури; простір уявних ідентифікацій письменника з постатями світової культури та літературними персонажами в аспекті формування художнього простору; концепт «запаху слова»).	6		2	4	
Тема 9. Поет і поезія у ноєзисі В. Стуса (біографія В. Стуса у фокусі проблеми «поета в чистому вигляді»; праця «Феномен доби, або Сходження на Голгофу слави» в розрізі філософії та психології творчості; дослідження «Зникоме розцвітання» в аспекті рефлексій про природу поетичного слова; поезія В. Стуса як лірична декларація естетичної доктрини).	6		2	4	
Тема 10. Зміст і мета літературної діяльності в рецепції В. Слапчука (способи самореалізації В. Слапчука; романи В. Слапчука в плані маніфестації творчих принципів; есеїстика та літературна критика письменника як джерело уявлень про особливості літературної діяльності; інтерв'ю митця у плані відображення руху художньої свідомості).	6	2	2	2	
Тема 11. Динаміка процесу творчості в біографічному дискурсі класиків світової літератури (погляд на літературну творчість у вимірі видавничого процесу; видатні класики ХХ століття, їхній шлях до визначення (Джордж Орвелл, Рей Бредбері, Умберто Еко); творча лабораторія письменника в рецепції Агати Крісті, Курт Воннегута, Мілана Кундери).	8	2	2	4	
Тема 12. Леся Українка про роль поета в суспільстві (життєпис Лесі Українки в масштабах геніальності; модус одержимості та статус імагінаційної особистості в координатах світовідчуття Лесі Українки; діалектика ірраціонального і вольового імпульсу в творчості Лесі Українки; призначення поета в потрактуванні Лесі Українки; поема «Давня казка»: поет і суспільство; літературна критика й публіцистика у вимірі роздумів про творчість).	8		2	4	2
Тема 13. Творча лабораторія В. Дрозда (на матеріалі щоденника «Бог, люди і я») (витоки творчості В. Дрозда; класифікація літераторів за В. Дроздом; вимоги до формування творчої особистості; параметри художнього слова згідно з критеріями В. Дрозда).	8	2	2	4	
Тема 14. Категорія поета в ліричній доктрині П. Коробчука (біографія П. Коробчука; становлення стилю, укрупнення питомих ознак; концепт «босої флейти»; лірико-іронічна стихія поезії П. Коробчука; віршовані маніфести митця П. Коробчука).	6		2	4	

Тема 15. Закони творчості в образно-мисленнєвому дискурсі О. Клименка (процес формування творчої особистості О. Клименка; роман «Коростишівський Платонов» у плані презентації художніх принципів; збірка «Про дерева і левітацію» – поетичний вияв світовідчуття; роздуми про мистецтво слова).	6			4	2
Тема 16. Концепт поета і поезії в художній доктрині Т. Федюка (стильові крещендо поезії Т. Федюка; змістова парадигма лірики Т. Федюка; збірка «Цеглина» в плані декларації творчих засад).	6	2		4	
Тема 17. «Ars poetica» Св. Гординського (значення суміжних мистецтв у містерії поетичної ініціації; принцип синтезу мистецтв як оптимальна можливість виявити образний потенціал автора; лірична поема «Сновидів» ув аспекті ствердження поглядів на природу і процес творчості).	6			4	2
Разом за змістовим модулем 2	80	8	16	50	6
Усього годин	120	18	20	74	8

Завдання для самостійного опрацювання (ІНДЗ)

ІНДЗ – не заплановано.

Завдання для самостійного опрацювання: у формі есе викласти власні уявлення про літературу як різновид діяльності та природу творчості (опираючись на отримані теоретичні знання та досвід окремих представників мистецтва слова).

VI. Розподіл балів та критерії оцінювання

Поточний контроль (мах = 40 балів)										Модульний контроль (мах = 60 балів)		Заг. к-ть балів
Модуль 1										Модуль 2		
Зміст. модуль 1		Змістовий модуль 2								МКР1	МКР2	
T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	T ₁₂	T ₁₃	T ₁₄	20	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 – 74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література

1. Антонич Б. І. Твори. Київ. Дніпро. 1998. 591 с.
2. Арістотель. Поетика Київ: Дніпро. 1967. 84 с.
3. Арнаудов М. Психологія літературного творчества. Москва: Прогресс, 1970. 654 с.
4. Бахтин М. Естетика словесного творчества. Москва. Искусство. 1989. 445 с.
5. Бердяев Н. Смысл творчества: Опыт оправдания человека Харьков: Фолио; Москва: ООО «Издательство АТС». 2002. 688 с.
6. Білецький О. В майстерні художника слова. Зібрання праць: у 5 т. Т.3. Київ: Наук. думка. 1966. С. 274 – 489.
7. Білоус П. Психологія літературної творчості: навч. посіб. Київ: Академвидав. 2014. 216 с.
8. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей Москва. Академия. 2002. 320 с.
9. Вайнцвайг П. Десять заповедей творческой личности. пер. с англ. Москва: Прогресс. 1990. 192 с.
10. Выготский Л.С. Психология искусства. Ростов-на-Дону: Феникс. 1998. 480 с.
11. Гегель Г.-В.-Ф. Эстетика: в 4 т. Москва: Наука. 1968. 1971.
12. Гейзінга Й. Homo Ludens: пер. з англ. О. Мокровольського. Київ: Основи. 1994. 250 с.
13. Гессе Г. Игра в бисер: пер. с нем. Москва: Правда. 1992. 496 с.
14. Гординський С. І переливи барв, і динамічність ліній...: Вірші і поеми / Упоряд., вст. ст. В. І. Лучука. Львів: Каменяр. 1990. 270 с.
15. Гординський С. Колір і ритми: Поезії. Переклади. Київ: Час. 1997. 479 с.
16. Даниленко В.Г. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес Київ: Академвидав. 2008. 352 с.
17. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. Київ. Академвидав. 2003. 392 с.
18. Клименко О., Пагутяк Г. Розмови про життя і мистецтво. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2019. 240 с.
19. Клименко О. Про дерева і левітацію. Брустури. Дискурсус. 2017. 62 с.
20. Клочек Г.Д. Поетика і психологія. Київ. Знання. 1990. 48 с.
21. Коробчук П. Боса флейта: вибрані (+нові) поезії + вибрані переклади / переспіви. Луцьк: ПВД «Твердиня». 2011. 376 с.
22. Ломброзо Ч. Геніальність і божевілля: Паралель між великими людьми і божевільними. Київ: Україна. 1995. 276 с.
23. Парандовский Я. Алхимия слова. Петрарк. Король жизни: пер. с польского. Москва: Правда. 1990. 656 с.
24. Пас О. Мова потойбіч мови. *Українські проблеми*. 1995. №1. С. 34–35.
25. Семків Р. Як писали класики. Київ: Пабулум. 2016. 240 с.
26. Стус В. Твори: в 4-х т., 6-и кн. Львів: Просвіта. 1994. Т.4.

27. Стус В. Твори: в 4-х т., 6-и кн. Львів: Просвіта. 1999. Т.3. 495 с.
28. Українка Леся. Повне академічне зібрання творів: у 14 томах. Том 1. Драматичні твори (1896–1906). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 512 с.
29. Українка Леся. Повне академічне зібрання творів: у 14 томах. Том 2. Драматичні твори (1907–1908). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 424 с.
30. Українка Леся. Повне академічне зібрання творів: у 14 томах. Том 3. Драматичні твори (1909–1911). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 656 с.
31. Українка Леся. Повне академічне зібрання творів: у 14 томах. Том 4. Драматичні твори (1912–1913). Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. 424 с.
32. Франко І. Із секретів поетичної творчості. *Зібрання творів: у 50 т.* Київ: Наук. думка. 1981. Т. 31: Літературно-критичні праці (1897–1899). С. 45–120.
33. Хвильовий М. Твори: у 2 т. Київ: Дніпро. 1990. Т. 1., Т. 2. 650 с., 925 с.
34. Шевчук В. Із вершин та низин: книжка цікавих фактів із історії української літератури. Київ: Дніпро. 1990. 446 с.
35. Юнг К. Г. Алхимия снов / пер. с англ. К. Семиры. Санкт-Петербург: Timothi. 1997. 352 с.
36. Юнг К. Г. Архетип і позасвідоме: пер. з нім. Київ: Укр. Письменник. 2014. 400 с.
37. Юнг К., Нойманн Э. Психологизм и искусство: пер. с англ. Москва: REFL-book. Київ. Ваклер. 1996. 304 с.
38. Якобсон П.ТМ. Психология художественного восприятия. Москва: Искусство. 1964. 286 с.

Перелік питань до заліку

1. Людина і мова.
2. Література як вид діяльності людини.
3. Поезія як онтологічна величина.
4. Поет і його функціональна парадигма.
5. Психологія літературної творчості.
6. Мистецтво поетичне в літературних маніфестах.
7. Літературна творчість в аспекті «geniusloci».
8. І. Франко про секрети поетичної творчості.
9. Поезія в координатах уявлень П. Б. Шеллі.
10. Сутність поетичної творчості в інтерпретації Й. Гейзінги.
11. «Алхімія слова» Я. Парандовського.
12. Автобіографія в плані артикуляції мистецьких принципів і критеріїв.
13. Феномен поетичної творчості в парадигмі мислення Б.-І. Антонича.
14. Естетична програма М. Хвильового.
15. Поет і поезія у ноєзисі В. Стуса.
16. Зміст і мета літературної діяльності в рецепції В. Слапчука.

17. Динаміка процесу творчості в біографічному дискурсі класиків світової літератури.
18. Леся Українка про роль поета в суспільстві.
19. Творча лабораторія В. Дрозда (на матеріалі щоденника «Бог, люди і я»).
20. Категорія поета в ліричній доктрині П. Коробчука.
21. Закони творчості в образно-мисленнєвому дискурсі О. Клименка.
22. Концепт поета і поезії в художній доктрині Т. Федюка.
23. «Ars poetica» Св. Гординського.